

Uvodnik

Spoštovani kolegice in kolegi,

pred vami je nova, 31. številka revije *Arheo. Glasilo Slovenskega arheološkega društva*.

Letošnja številka *Arheo* je ponovno nekoliko drugačna od prejšnjih, saj v zadnjem delu vključuje tudi *Akte strokovnega posveta*, ki so v zadnjih letih izhajali samostojno. Njihova naklada je bila zaradi finančnih (ne)zmožnosti doslej manjša, z združitvijo obeh delov pa bodo predstavljeni prispevki z naših strokovnih posvetov dosegli precej širši krog zainteresiranih bralcev. Sledimo torej načelu stalne evolucije, namesto revolucije ...

Veseli nas, da se s prispevki (ponovno) posegamo v zelo različne vidike naše stroke, pa ne le v ozko arheološkem smislu, temveč smo aktualni tudi z vidika varstva arheološke in širše kulturne dediščine pa tudi muzealstva.

Drage bralke in bralci, čaka vas torej zelo raznoliko in zanimivo branje.

V osrednji del letošnjega *Arheo* nas pripeljejo ugreznjene poti, torej ostanki poti, ki so jih izdoblili v tla ljudje, živali in vode ter so za nas postali bolj zanimivi in predvsem razumljivi in raziskovalno obvladljivi z uveljavitvijo sodobnih metod daljinskega zaznavanja, predvsem lidarja. **Dimitrij Mlekuž** se v svojem prispevku sprašuje, kaj te poti predstavljajo in kam vodijo, in seveda na zastavljena vprašanja (po)išče tudi možne razlage ...

Stalnica naše revije so tudi ves čas razvijajoče se geofizikalne raziskave. **Branko Mušič**, **Igor Medarić** in **Matija Črešnar** predstavljajo presek dosedanjih rezultatov arheoloških raziskav na območju širšega arheološkega kompleksa Poštela pri Mariboru. S tem ponujajo vpogled v obsežen raziskovalni projekt, ki bi lahko služil kot vzorčni primer za uveljavljanje sistematičnih in poglobljenih geofizikalnih raziskav na prazgodovinskih najdiščih oz. celostnega pristopa k arheološkim terenskim raziskavam prazgodovinskih krajin.

Sodobni raziskovalni pristopi so globoko povezani tudi s tridimenzionalnimi (3D) računalniškimi orodji. Prispevek **Sete Štuhec** prinaša preizkus metode 3D digitalizacije na podlagi fotografij, ki jo je izvedla na dveh primerih suhozidne arhitekture na Krasu in v Istri. Dodana vrednost prispevka je predvsem predstavitev nekaterih novih možnosti uporabe tovrstnih podatkov v analizah in pri arheološki interpretaciji, kar presega „klasično“ upo-

rabo, ki je prevečkrat še vedno vezana le na računalniško predstavitev oz. ilustracijo.

Kaja Stemberger v svojem prispevku predstavlja raziskavo dveh skupin ženskih grobov iz emonskih nekropol, s čimer presega najožjo tipološko in kronološko študijo ter nakazuje možnosti, ki jih ponuja tako številčno gradivo v kontekstu pogrebniških študij.

V prispevku *Ocena fizičnega stanja arheološkega najdišča v sistemu varstva* **Tamara Leskovar** podčrtuje nekatere vidike varstva kulturne dediščine in situ, ki jim pogosto ni bila posvečena dovolj velika pozornost. Predstavlja raziskavo, ki bi bila lahko kot dopolnitev v pomoč pri vrednotenju arheoloških najdišč ter sprejemanju ukrepov varstva, ob tem pa nudi tudi dobra izhodišča za odločitve o nadaljnjih raziskavah, v primeru monitoringa pa predstavlja nepogrešljiv del podatkov za njegovo izvajanje.

Zanimive podatke o stanju v arheološki stroki, predvsem v njenem izvedbenem oz. terenskem segmentu, prinaša prispevek **Danijele Brišnik** in **Mihele Kajzer Cafnik**. Nadrobno analizirata podatke o vlogah za arheološke raziskave, ki jih je v letih 2012–2013 obravnavala *Strokovna komisija za arheološke raziskave*.

Med pomembnejše prispevke, ki so objavljeni v letošnjem *Arheo*, pa lahko brez dvoma štejemo raziskavo **Nataše Rebernik**, v kateri se je posvetila prevečkrat zastavljeni temi, dostopnosti arheološke kulturne dediščine za osebe z gibalno, mentalno ali intelektualno oviranostjo. S tem posega tudi v polje „nove muzeologije“, ki je usmerjena v javnost in okolje ter zagovarja odprt muzej brez fizičnih in simbolnih „zidov“. V neposredni navezavi predstavlja tudi idejni projekt ekomuzeja Potočka zijalka, ki bi odgovarjal sodobnim muzeološkim usmeritvam in načelom vključujoče družbe.

Tudi letos, kot smo napovedali v prejšnji številki naše društvenega glasila, objavljamo intervju z nagrajencem Slovenskega arheološkega društva v letu 2014, *dr. Timotejem Knificem*, ki sta ga pripravili in izvedli **Špela Karo** in **Anja Vintar**.

Drugi del revije, ki ga je uredil **Bojan Djurić**, je namenjen prispevkom s strokovnega posveta *Kategorizacija arheoloških najdišč / Upravljanje z arheološko dediščino in spomeniki*, ki je ob mednarodni udeležbi potekal

28. februarja 2014 v dvorani Zemljepisnega muzeja (GIAM ZRC SAZU) v Ljubljani.

Mnenja sem, da bodo vsaj nekateri izmed prispevkov iz *Arhea 31* poglobili kakšno izmed ugreznjenih poti, ki jih je arheologija že zarisala v krajino, spet drugi pa imajo potencial, da začnejo nekaj novega, načrtajo nov dostop, novo obvoznico, ki nas bi lahko hitreje in bolj udobno pripeljala do boljših rezultatov naših raziskav ... ali pa do bolj kakovostnega bivanja za nas vse, tudi tiste, ki se jim pogosto ne posveča dovolj pozornosti, pa jim preteklost pripada prav tako kot nam, kot to poudarja tudi Nataša Rebernik v svojem prispevku ...

A potem so tu tudi pomisleki o udobnih in krajših poteh, ki so lahko krajše le na videz, saj se lahko brez poglobljenega premisleka o tem, kaj počnemo, očaranost in navdušenje kaj hitro spremenita v razočaranost in obup ... *cum grano salis* torej tudi v letu 2015 ...

Matija Črešnar
